

UBTA

Ukrainian Business
and Trade Association

UBTA ДАЙДЖЕСТ ТОРГОВЕЛЬНА ПОЛІТИКА І ЗАКОНОДАВСТВО ЄС

11

Київ
24 ГРУДНЯ 2021 Р.

WWW.UBTA.COM.UA

UBTA Дайджест з питань торговельної політики і законодавства ЄС

№ 11, 24 грудня 2021 р.

ЗМІСТ

I. ТОРГОВЕЛЬНА ПОЛІТИКА ЄС

II. АГРОСЕКТОР І ТОРГІВЛЯ

III. КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА І ТОРГІВЛЯ

Контакти:

Назар Бобицький, директор, Брюссельський офіс
UBTA
Тел. +380671720364
Email: n.bobitski@ubta.com.ua

Анастасія Кудряк, експерт
UBTA
Тел. +380952441379
Email: a.kudliak@ubta.com.ua

Інформація, представлена у цьому документі від імені Української асоціації бізнесу і торгівлі (UBTA), не є юридичною консультацією будь-якого виду, має виключно інформативний характер і не може вважатися такою, що відображає точну відповідність фактам та подіям, яких вона стосується, або на які вона посилається на момент отримання цієї інформації користувачем. Представлена інформація містить електронні та інші посилання на відомості, надані третіми сторонами. UBTA не несе відповідальності за достовірність таких відомостей.

1. ЄС виглядає практично безпомічним перед тиском Китаю на Литву

Протистояння Китаю та Литви розпочалось, коли у травні 2021 року Литва вийшла з платформи співпраці Китаю із країнами Центральної та Східної Європи. Напруга між державами стрімко зросла, коли Литва й Тайвань взаємно відкрили дипломатичні представництва.

Відповідь Китаю не змусила себе довго чекати – зараз Пекін піддає тиску європейських контрагентів Литви. Наприклад, у китайських портах були заблоковані чи мали інші проблеми німецькі, французькі та шведські товари, які містилися у складі компоненти литовського походження. Такі обмеження не є офіційними заходами уряду, але ідеологічні тенденції активно пропагуються локальними ЗМІ: будь-яка країна, яка не поважає суверенітет Китаю, понесе відповідальність у вигляді ускладнених торговельних операцій.

ЄС має обмежений спектр заходів для протидії ситуації, що склалася. Типові засоби торговельного захисту ЄС не працюють проти таких неформальних заходів, які були обрані Китаєм, тому наразі лишається лише можливість ініціювати вирішення спору у рамках СОТ. Недоліком цієї опції є довготривалість процедури та той факт, що Апеляційний орган СОТ зараз не функціонує. ЄС передбачив можливий розвиток подій і на випадок подальшого блокування оперативної діяльності Апеляційного органу, таким чином ЄС передбачає введення контрзаходів за результатами розгляду спору першої інстанції в рамках СОТ.

Іншим доречним варіантом є ідея, висловлена цього місяця Виконавчим Віце-президентом Європейської Комісії та Торговельним Комісаром ЄС Валдісом Домбровскісом. Він пропонує ініціювати прийняття в рамках вторинного законодавства ЄС окремого інструменту для боротьби із подібними ситуаціями (*anti-coercion instrument*). Розробка даного механізму буде покликана подолати аналогічний встановленому Китаєм тип геополітично-мотивованих торговельних обмежень у торгівлі товарами та послугами, а також у сфері права інтелектуальної власності.

ЄС прагне уникнути ситуацій, коли окремі члени об'єднання здійснюють незалежну зовнішню політику, керуючись винятково власними інтересами, якщо така політика може нашкодити інтересам ЄС загалом. Тим не менш, поведінка Китаю продовжуватиме спонукати невеликі демократичні країни до поглиблення торговельних відносин із іншими державами, включаючи Тайвань та США.

2. Рада ЄС подала апеляцію на рішення Загального суду щодо чинності торговельних угод між ЄС та Марокко

16 грудня 2021 року Рада ЄС подала апеляцію на рішення Суду ЄС, згідно з яким торговельні угоди між ЄС та Марокко, що охоплюють продукцію фермерства та рибальства, вважаються недійсними, оскільки вони були досягнуті без згоди населення Західної Сахари.

Марокко вважає Західну Сахару частиною своєї території, але рух місцевих сахарських народів “Фронт Полісаріо” домагається незалежності після закінчення іспанського колоніального панування у 1975 році.

Угода про асоціацію між ЄС та Марокко була підписана 1996 року і набула чинності у 2000 році. Через 18 років Суд постановив, що Угода про асоціацію не стосується території Західної Сахари, після чого Рада ухвалила рішення про включення регіону до сфери регулювання Угоди. Однак, “Фронт Полісаріо” порушив справу проти цього рішення від імені сахарського народу, стверджуючи, що з ними щодо цього не консультувалися.

“Рада вважає, що це рішення стосується важливих питань міжнародного права та норм ЄС, і тому доцільно, щоб ці питання вирішував Суд ЄС”, – зазначив інсайдер ЄС.

II. АГРОСЕКТОР І ТОРГІВЛЯ

1. Новостворена голландська парламентська коаліція прагне пропагувати більш здорове харчування

Після дев'яти місяців переговорів за підсумками парламентських виборів у Нідерландах у березні 2021 року була сформована нова парламентська коаліція, яку очолив чинний прем'єр-міністр Нідерландів Марк Рютте. Новий уряд не залишається осторонь загальноєвропейських трендів, зокрема новоутворена коаліція намагається запровадити нульову ставку ПДВ на фрукти та овочі, а також запровадити податок на солодкі напої, щоб зробити харчування голландців більш здоровим.

Подібні прагнення широко [підтримуються голландськими та іншими західноєвропейськими споживачами](#). “Більшість споживачів Західної Європи очікують, що їхні лідери будуть оподатковувати м'ясні продукти, щоб використати ці надходження для зниження податків на овочі, фрукти та інші альтернативи м'ясу, а також мати змогу платити фермерам за підвищення добробуту тварин і дотримання екологічних стандартів”, — зазначив Джерум Реммерс з неурядової організації «True Animal Protein Price». Водночас голландські споживчі об'єднання підтримують наміри держави втрутитись у регуляторний процес.

Це не єдині заходи, які нова коаліція прагне впровадити для заохочення формування кращих харчових звичок серед голландців. Коаліція також пропонує заходи з підвищення прозорості інформації про продукцію – уряд обіцяє запровадити маркування, що містить дані про походження продуктів харчування, вироблених всередині країни, і планує закупляти екологічно чисті продукти харчування місцевого виробництва в рамках публічних закупівель.

Запровадження податку на цукор, а також зниження ПДВ на фрукти та овочі рекомендувала Нідерландська Рада з питань охорони здоров'я та суспільства у [Звіті](#) на початку цього року. Водночас, реалізація цих заходів може зайняти значний час у голландського уряду, наразі Гаага має намір спочатку більш детально вивчити зазначені питання.

Новостворена коаліція обіцяє інвестувати 25 мільярдів євро до 2035 року у заходи підтримки фермерів при переході до більш сталих практик виробництва.

Положення коаліційної угоди перегукуються з політикою інших урядів держав-членів ЄС, які намагаються привити більш здорові харчові звички за допомогою реформування державних політик. Наприклад, новий німецький уряд заявив, що має на меті розробити стратегію сталого харчування до 2023 року та обмежити рекламу продуктів з високим вмістом цукру, жиру та натрію (деяких видів солей) для дітей.

2. Масштабні харчові та аграрні компанії долучилися до Ініціативи країн Великої сімки щодо ланцюгів поставок

Міністри країн Великої сімки та 22 найбільших харчових та аграрних компаній оголосили про Ініціативу Великої сімки щодо ланцюгів поставок. Такі компанії як Danone, Unilever, BASF, Bayer та Sainsbury's пообіцяли вжити заходів для поліпшення екологічного та соціального впливу ланцюгів поставок та бізнес-операцій в межах їхніх мереж, а також запланували чітку фіксацію свого прогресу.

Як підкреслив представник Danone Лаурент Саккі, “продовольство може допомогти вирішити багато викликів сьогодення – від зміни клімату до недоїдання. Однак, жодна компанія не може змінити систему самотужки, тому ми потребуємо інноваційної співпраці із урядовими лідерами для забезпечення узгоджених дій державного сектору та бізнесу”.

Зазначені компанії пообіцяли реформувати власну політику, беручи до уваги виміри незалежного рейтингу, що ґрунтується на Порівняльному показнику (бенчмарку) Всесвітнього альянсу в галузі

продовольства та сільського господарства. Компанії, що доєдналися до Ініціативи, отримають перші підрахунки у 2022 та оновлені дані у 2023 році (уся інформація залишиться конфіденційною).

III. КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА І ТОРГІВЛЯ

1. Лондон розглядає можливість запровадження вуглецевого податку на імпорт за зразком ЄС

Міністерство фінансів Великої Британії всерйоз розглядає можливість запровадження зборів за імпорт товарів, прив'язаних до вмісту вуглецевих викидів при їхньому виробництві. Про це 22 грудня заявив в інтерв'ю виданню «Політіко» Стів Барклі, керівник апарату британського Міністерства фінансів. За його словами, «зараз проводиться значна робота (всередині уряду) щодо вибору концепції такого збору, який допоміг би Британії досягти своїх цілей вийти на (кліматичну нейтральність)». Робота Мінфіну Британії координується з іншими зацікавленими міністерствами, зокрема, Департаментом бізнесу, енергетики та індустріальної стратегії ВБ. Важливим орієнтиром для Лондона є підготовка європейського законодавства про вуглецевий тариф, відомий під аббревіатурою «СВАМ». В британському уряді вважають, що «якщо нам потрібно запровадити вуглецевий тариф з Китаєм, вам треба покрити весь китайський ринок, так щоб не було перенаправлення торгівлі з Китаю де-інде. А це може спрацювати тільки тоді, коли (у вас єдиний підхід) з США, Японією та ЄС». Окрім цього, британські урядовці відзначають, що запровадження такого інструменту може стати «нагодою для Британії показати ЄС, що у нас спільний порядок денний», і таким чином сприяти нормалізації відносин.

Водночас, представники інших британських відомств не схильні поділяти позицію високопосадовця Міністерства фінансів і відзначають, що наразі «подібний імпульс до пошуку таких рішень не спостерігається де-інде в уряді, оскільки де-факто йдеться про запровадження додаткових тарифів на імпорт», повідомляє «Політіко». Хоча Міністерство довілля Британії готове підпримати запровадження вуглецевого тарифу, інші відомства, передусім Департамент міжнародної торгівлі не бажають, щоб Лондон діяв у цьому напрямку в односторонньому порядку, і надають перевагу пошуку міжнародного інструменту оподаткування вуглецю. Лондон обережно ставиться до ідеї британського СВАМ напередодні підписання договору про вільну торгівлю з Австралією – традиційним сировинним експортером, яка є гострим критиком подібних торговельних обмежень на міжнародній арені.

Наразі один з ключових «важковаговиків» кабінету Б.Джонсона – міністерка закордонних справ Ліз Трасс категорично проти будь-яких проявів «зеленого» протекціонізму. Однак у міжнародних ЗМІ припускають, що її погляди на новий тариф можуть змінитися у випадку, якщо британський СВАМ вдасться застосувати передусім проти Китаю, а також за умови зближення позицій ЄС і США щодо прийнятності оподаткування вуглецю.

2. Лідери ЄС не можуть досягти консенсусу щодо ключових питань у енергетичній галузі

Саміт лідерів ЄС завершився у п'ятницю, 17 грудня 2021 року, нездатністю дійти згоди з аспектів подальшої політики в енергетичному секторі. Зрештою, питання згаданої тематики було виключене з [висновків](#) Ради за результатами Саміту.

Дві ключові розбіжності у поглядах учасників Саміту стосувалися функціонування системи торгівлі квотами на викиди та спроби включити ядерну енергетику до таксономії сталих інвестицій ЄС.

Чеська та польська делегації і досі розраховують на те, що отримають поступки у питанні функціонування системи торгівлі викидами ЄС. Представники обох держав скаржаться, що тарифи на отримання дозволів підвищуються через загальне зростання цін на електроенергію у ЄС. Прем'єр-міністр Польщі навіть відкрито заявив, що система торгівлі викидами недосконала, вона не працює і потребує значного реформування.

Дебати щодо таксономії сталих інвестицій ЄС лишаються незмінними, що було в черговий раз продемонстровано на Саміті: про-ядерні держави, включно із Францією та Фінляндією, не можуть знайти спільну мову із країнами, які повністю відмовляються від ядерної енергетики – Німеччини, Австрії та Люксембургу.

3. Європейська Комісія оголошує нову еру *carbon farming*, незважаючи на занепокоєння екологічних НУО

У грудні 2021 року, Єврокомісія опублікувала [Комунікацію про Сталі вуглецеві цикли](#). У цьому документі визначено перелік коротко- та середньострокових дій, спрямованих на заохочення операторів аграрного сектору ЄС більш активно використовувати під час господарської діяльності природні методи та технології для вилучення і зберігання вуглецю (*carbon farming*).

[Carbon farming](#) – це кліматично прийнятна бізнес модель, яка передбачає заохочення та нагороду землекористувачів за впровадження покращених практик обробки землі, які призводять до підвищення поглинання, зберігання та одночасного зниження викидів вуглецю у біомасі, мертвій органічній речовині та ґрунтах. Фінансування даної моделі може надходити з публічних та приватних джерел. Останнім часом збільшилась кількість приватних ініціатив щодо *carbon farming*, у рамках яких землекористувачі можуть продавати вуглецеві квоти на добровільно створених ринках. Ця бізнес модель може стати додатковим джерелом прибутку для землекористувачів разом із їх основними продуктами.

Комісар ЄС з аграрних питань Я.Войцеховські описує нову схему як таку, що заохочуватиме до сталих практик фермерів, які ще не покриваються програмами Спільної аграрної політики та при цьому загалом вже впроваджують кращі практики. Крім того, Комісія буде просувати стандартизацію методології моніторингу, звітування та верифікації практик *carbon farming*; буде активно консультивати фермерів при впровадженні цих практик. Комісіонер очікує, що практика *carbon farming* буде вигідною як у розрізі позитивного впливу на навколишнє середовище, так і на продуктивність сільського господарства.

Водночас, ініціатива ЄК вже викликала різку публічну критику природоохоронних неурядових організацій (НУО). Зокрема, Фонд захисту дикої природи та низка інших громадських організацій [принципово не погоджується з позицією Європейської Комісії](#). На їхню думку, створення ринкового механізму торгівлі вуглецевими квотами у аграрному секторі не буде стимулювати компанії знижувати викиди через складність вимірювання таких викидів та значний ризик їх повернення до атмосфери (наприклад, через пожежі). Додатковим ризиком стає можливість для бізнесу, що за сучасними даними найбільше забруднює середовище, скуповувати вуглецеві квоти, а такий розвиток подій повністю підірватиме цінності кліматичної політики ЄС.

У свою чергу, ключовий союз фермерів ЄС Сора&Согеса схвально сприйняв ініціативу ЄС, адже він вважає приватні механізми торгівлі вуглецевими квотами ключем до вирішення кліматичних проблем. Найбільш масштабні аграрні корпорації та страхові банки вже впроваджують приватну схему торгівлі вуглецевими квотами для європейських фермерів, яку назвали Carbon + Farming Coalition. Тим не менш, союз фермерів підтримує ключову думку екологічних громадських організацій – *carbon farming* не повинен повністю заміщати найбільш ефективні методи із зниження викидів у кожній галузі, що встановлюються ЄС.

До кінця 2022 року Єврокомісія планує запропонувати регуляторні рамки для сертифікації поглинання та зберігання вуглецю – ці правила стануть необхідною базою для масштабування практик *carbon farming* та рішень поглинання вуглецю з атмосфери на рівні промисловості. Комісія розпочне збір даних для такої лімітації у січні 2022 року. Очікується, що питання *carbon farming* стане одним з основних пріоритетів президентства Франції у Раді ЄС у першій половині 2022 року.